

Regeringen, Dansk Ungdoms Fællesråd,
Børns Villkår og Red Barnet

ALLIANCEN FOR EN TRYK HVERDAG FOR BØRN OG UNGE

- i god balance mellem det
fysiske og digitale liv

Juni 2024

ALLIANCENS FEM PRINCIPPER

S

STOP TIDSTYVERIET

L

**LUK FOR SKADELIGT
INDHOLD**

U

**UDDANNELSE, OPLYSNING
OG RÅDGIVNING**

K

**KONTAKT TIL
TECH-GIGANTERNE**

?

HVORDAN KAN VI GØRE MERE?

For ukritisk har vi taget skærmene til os. Vi har brug for et sammenhold, der er stærkere end skærmenes magt, og hvor vi i fællesskab stiller tech-giganterne til ansvar. Vi lancerer derfor en alliance, hvor vi sammen vil tage ansvar for børn og unges digitale liv.

Mette Frederiksen, statsminister

I Danmark har vi i høj grad muligheden for at give børn og unge en god barndom og ungdom. En del af børn og unges liv er digitalt. Det giver muligheder for læring, for oplevelser og for online fællesskaber. Men i takt med, at skærmen er flyttet ind i børne- og teenageværelset, er brugen steget enormt.

I år er det 20 år siden, Facebook kom til verden. Tiden dengang var præget af optimisme. For ukritisk tog vi de nye digitale værktøjer til os. Og for sent har vi forstået nogle af de negative konsekvenser: Fastholdende designs, grænseoverskridende indhold og funktioner og platforme, som har muliggjort sammenligninger, mobning og digitale krænkelser.

Og vi ser nu for alvor, hvordan det har konsekvenser for vores børn og unges rettigheder og trivsel. Det øgede skærmbrug skaber også grobund for bekymringer og konflikter i familierne, på skolen og i daginstitutionerne.

I dag har tech-giganterne vokset sig til store, verdensdominerende virksomheder. Og det kan virke næsten umuligt at få greb om dem og deres platforme.

Vi står derfor over for et samfundsproblem, der kræver mere end love eller bekendtgørelser fra Christiansborg. Mere end en samtale om spisebordet derhjemme. Og mere end en skolelærer eller en pædagog, der slukker for skærmen.

Vi har brug for et sammenhold, som er stærkere end tech-giganterne. Tech-giganterne skal leve op til

deres ansvar og følge loven. Det kræver et opgør med fastholdelsesmekanismer, ublu forretningsmodeller og vanedannende designs. Vi skal kræve sikre platforme for vores børn og unge. Og vi har brug for at række længere ud end kun i Danmark, særligt til Norden og i EU.

Derfor tager vi fat om en af vor tids vigtigste diskussioner. For det kræver, at vi løfter i flok og samarbejder.

Regeringen, Dansk Ungdoms Fællesråd, Red Barnet og Børns Vilkår lancerer nu Alliancen for en tryk hverdag for børn og unge. Alliancen vil mødes og sammen adressere de udfordringer, børn og unge møder i deres digitale liv, samtidig med at der er et blik for, hvordan den digitale verden også er en del af det moderne liv og demokratiet. Vi håber, at andre relevante aktører har lyst til at være med.

Sammen skaber vi en god og tryk barndom med god balance mellem den digitale og den fysiske verden.

Det er demokratiet, der skal sætte rammerne for tech-giganterne – ikke omvendt.

Med udgangspunkt i fem principper vil Alliancen sammen gå til kamp mod det skadelige og grænseoverskridende indhold, der findes på de digitale platforme, og som er designet til at fastholde børn og unges opmærksomhed. Der skal være en god balance mellem børn og unges digitale og fysiske liv.

Tech-giganterne skal i højere grad stilles til ansvar for at sikre en tryk færden for børn og unge på deres platforme. Så længe de har skadeligt indhold og bruger vanedannende designs og fastholdelsesmekanismer, er sociale medier ikke gode nok steder at være for børn og unge. For børn og unge skal kunne være trykke på sociale medier og på internettet generelt. Og så skal det have konsekvenser, hvis grænser og regler bliver overtrådt, ligesom børn og unge skal have et trykt sted at gå hen og få hjælp, hvis det bliver nødvendigt.

En analyse fra Center for sociale medier, tech og demokrati under Kulturministeriet viser, at tech-giganterne har ingen eller få dansktalende indholdsmoderatorer til at fjerne skadeligt indhold fra deres platforme.

Det er useriøst og uansvarligt. Tech-giganterne skal løfte et langt større ansvar for det indhold, der er skadeligt for vores børn og unge.

S STOP TIDSTYVERIET

Tech-giganterne har udviklet og designet deres platforme på en måde, der skaber afhængighed. Med milliarder af data, som de høster fra vores børn og unge, optimerer de konstant, hvordan vores børn og unges opmærksomhed bedst fastholdes, og hvordan tiden på platformene øges.

Vi skal tage et opgør med tech-giganternes fastholdelsesmekanismer, ublu forretningsmodeller og vanedannende designs på sociale medier.

L LUK FOR SKADELIGT INDHOLD

Børn og unge skal beskyttes mod grænseoverskridende og skadeligt indhold på sociale medier. DR-dokumentaren ”Alene hjemme på nettet” og adskillige undersøgelser og fortællinger fra børn og unge har sat fornyet fokus på mørke sider af den digitale verden, børn og unge lever i. Videoer med vold, mord, dødsulykker, selvskaade, tortur og selvmordsforsøg. Det er der ingen mennesker, der kan tåle at se. Det er hverken mærkeligt eller forkert, at vores børn og unge reagerer. De samme regler, som gælder i den fysiske verden, bør gælde i den digitale – ligesom krænkelser digitalt skal tages lige så alvorligt.

Det er tech-giganterne, der er ansvarlige for det indhold, der ligger på deres platforme, og det ansvar skal de løfte.

U UDDANNELSE, OPLYSNING OG RÅDGIVNING

Vi ved, at mange børn og unge bebrejder sig selv, når de oplever ulovlige og ubehagelige ting på digitale platforme. Vi voksne skal fjerne den skyld og skam, for det løser ikke problemerne at bebrejde børn. Forældre skal have bedre muligheder for at hjælpe deres børn til et trygt digitalt liv.

Der er brug for at sætte fokus på, hvad der er en god balance mellem børn og unges digitale liv og fysiske fællesskaber. Den digitale verden er en del af demokratiet og skal være underlagt demokratiet. Derfor er det også afgørende at inddrage børn og unge i, hvordan vi finder en god balance mellem det digitale og det fysiske liv.

Men enkelte familier kan ikke stå helt alene og kæmpe mod tech-giganterne.

Børn og unge skal have et trygt og godt digitalt liv, og børns muligheder for at sige fra og anmelde skal styrkes ved, at de kender til deres rettigheder og har lettere adgang til at få hjælp.

Det er tech-giganternes ansvar, når der er skadeligt indhold på sociale medier, og det er dem, vi i fællesskab skal få til at leve op til det ansvar. Betyder det, at vi andre er uden ansvar? Selvfølgelig ikke. Og det er netop pointen: At skabe en alliance, der kan stå op imod tech-giganterne. Og som kan bidrage til, at børn og unge bedre kan forstå og bruge teknologien på en god måde – både i fritiden og i skolen.

K KONTAKT TIL TECH-GIGANTERNE

Man skal kunne komme i kontakt med tech-giganterne. Det kan ikke være rigtigt, at kompromitterende indhold for vores børn og unge kan ligge i mere end et halvt år, før det bliver fjernet. At forældre ikke kan hjælpe deres børn, fordi man ikke kan ringe eller skrive til platformene. Eller at DR og TV2 ikke kan få falske reklamer taget ned, fordi ingen tager telefonen, når de ringer.

? HVORDAN KAN VI GØRE MERE?

Vi vil gerne skabe en alliance for alle jer, der vil være med til at skabe den kulturændring og presse på for den regulering, der er brug for. Og vi inviterer jer derfor til at være med og komme med jeres forslag til, hvordan vi i fællesskab kan gøre mere. I Danmark, men også i Norden og EU.

FAKTA OM SKÆRMBRUG, BRUG AF SOCIALE MEDIER OG TRIVSEL

- » Skærmtid hos de 6-12-årige har sammenhæng til kortere søvn, ligesom en række studier peger på en negativ sammenhæng mellem højt skærmforbrug og børns og unges trivsel.
Statens Institut for Folkesundhed
- » Piger i 9. klasse bruger i hverdagen gennemsnitligt 3 timer og 10 minutter dagligt på sociale medier, mens drenge bruger 2 timer og 21 minutter.
Statens Institut for Folkesundhed
- » 94 pct. har en profil på minimum ét socialt medie ud over YouTube, før de fylder 13 år.
Børns Vilkår
- » 42 pct. af børn og unge har oplevet noget ubehageligt online inden for det seneste år - særligt piger (49 pct.), unge mellem 13-17 år (48 pct.), børn og unge med lav trivsel (51 pct.) og børn og unge, der ofte eller meget ofte føler sig ensomme (70 pct.)
Red Barnet
- » 48 pct. af alle børn i 4. og 7. klasse debuterer på sociale medier, før de er fyldt 10 år. 63 pct. i 4. klasse angiver, at det at være på mobilen er blandt de aktiviteter, de bedst kan lide at lave efter skole.
Børns Vilkår
- » 55 pct. af unge i alderen 16-29 år er helt eller delvist enige i, at de gerne vil bruge mindre tid på sociale medier.
DUF
- » 77 pct. af unge i alderen 16-29 år foretrækker at være sammen med deres venner i den fysiske verden frem for online.
DUF

EU-regler for tech-giganter

Der gælder allerede en lang række EU-regler for tech-giganterne i dag. Blandt andet spiller Digital Services Act (DSA) en stor rolle. Den stiller krav om, at man skal kunne anmelde ulovligt indhold på sociale medier, og at tech-giganterne skal vurdere risici forbundet med deres tjenester. Europa-Kommissionen er ansvarlig for håndhævelsen af DSA og kan give tech-giganterne bøder på op mod 6 pct. af deres årlige omsætning.

Tech-giganternes magt er et af vor tids største demokratiske problemer. De har et enormt ansvar for at passe på vores børn og unge. Et ansvar de skal leve op til. Vi ved, at deres forretningsmodeller er bygget op om mekanismer, som bevidst fastholder børn og unge foran skærmen. Og vi har alle hørt de forfærdelige historier om alt det skadelige indhold, som møder vores børn og unge. Det hører ingen steder hjemme. Nu går regeringen sammen med Dansk Ungdoms Fællesråd, Børns Vilkår og Red Barnet om et trygt digitalt liv for børn og unge. Sammen står vi stærkere, når vi kræver, at tech-giganterne er deres ansvar voksne.

Morten Bødskov, erhvervsminister

Det er vigtigt at have et opgør med tech-giganterne. Det handler ikke kun om at fjerne skærmen i et bestemt tidsrum, men i høj grad at gøre op med tech-giganternes opmærksomhedsøkonomi, datahøst og skadeligt indhold. Digitale platforme er en del af vores verden i dag, og derfor er det afgørende, at børn og unge er en del af samtalen om, hvordan det skal se ud både nu og i fremtiden. Samtidig skal vi styrke alternativet til skærmbrug, eksempelvis i foreningslivet, hvor børn og unge er en del af fysiske og forpligtende fællesskaber.

DUF

Børn og unge skal ikke møde vold, pornografisk indhold og hadtale på sociale medier. Det er tech-giganternes ansvar at beskytte børnene – det har de ikke levet op til. Jeg håber, at vi med alliancen kan skabe nye løsninger, der kan beskytte børn og unge på nettet.

Jakob Engel-Schmidt, kulturminister

På BørneTelefonen hører vi årligt fra titusindvis af børn og unge. Vi hører blandt andet om, hvordan nogle voksne svigter dem. Om hvordan tech-giganterne svigter dem. Børn og unge fortæller både om gode digitale fællesskaber, men også om et onlineliv med grooming, skadeligt indhold og mobning - for nogle resulterer det i mistro. At beskytte og værne om vores børns rettigheder online kræver stærkere regulering og håndhævelse af reglerne. Og skal vi lykkes, skal vi stå sammen. Men det kræver også, at vi står sammen i EU. Vi glæder os over den nye alliance og håber, den med tiden kan udbygges nationalt og internationalt.

Børns Vilkår

Sociale medier med afhængighedsskabende algoritmer og skadeligt indhold ødelægger børne- og ungdomsliv. Det er vi nødt til at tage langt mere alvorligt. Det handler ikke om at afskaffe skærmene, men om at børn og unge skal have muligheden for et sundt digitalt liv og en bedre balance mellem det digitale liv og fysiske fællesskaber. Det har vi alle et ansvar for. Derfor har vi brug for en bredere offentlig debat, en kulturforandring og en stærk alliance, så vi sammen kan stå op mod tech-giganterne.

Marie Bjerre, digitaliserings- og ligestillingsminister

I Red Barnet taler vi hver dag med børn og unge, som ringer til vores SletDet-rådgivning, fordi de har været udsat for digitale krænkelser. Vi yder psykologisk førstehjælp til de børn og unge, der er kommet til skade online, og vi hjælper med at anmelde og fjerne krænkende materiale. De digitale platforme er i dag hverken børnevenlige eller børnesikre. Børn og unge har ret til at møde hinanden og søge fællesskaber og informationer uden at blive udsat for krænkelser, skadeligt indhold, massiv datahøst og fastholdelsesmekanismer. Vi er nødt til at få tech-giganterne til at tage ansvar og gøre deres platforme sikre og børnevenlige. Den opgave kan vi kun løfte i fællesskab og i dialog med børn og unge selv.

Red Barnet

VI SKAL KÆMPE FOR VORES BØRN OG UNGE

ALLIANCEN VIL BLANDT ANDET ARBEJDE FOR:

- » En fremtid hvor tech-giganterne beskytter børn og unges rettigheder samt sætter trivsel før profit.
- » At chatbots er slået fra som standardindstilling, ikke kræver betaling at fravælge og er fri for manipulerende design.
- » Beskyttelse af børn og unge mod datahøst, så data fra brug af apps og hjemmesider ikke indsamles og videregives uden samtykke.
- » Et opgør med vanedannende designs på tech-giganternes platforme, så regler om fastholdelsesmekanismer som fx evighedsscrolling og autoplay strammes.
- » Klare grænser for, hvilket indhold algoritmerne viser børn og unge, så de kan færdes trygt på sociale medier.
- » En indsats mod skadeligt og vildledende indhold genereret af kunstig intelligens.
- » Effektiv og privatlivsbeskyttende aldersverifikation i EU, så brugeren skal verificere sin alder, når der oprettes en profil på sociale medier.
- » Et europæisk forbud mod profilering ud fra personoplysninger, så både indhold og reklamer ikke målrettes børn baseret på automatisk behandling af deres oplysninger eller køn.
- » En europæisk neutralitetsknap, så brugeren kan nulstille alle visningspræferencer baseret på platformenes algoritmer og data indsamlet om brugeren.

